

Zondagsschoolboekje

Titel: Edelsteentje

Auteur: M.A.M. Renes-Boldingh

Illustrator: Rein Stuurman

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1938

EDELSTEENTJE

DOOR

M. A. M. RENES-BOLDINCH

PENTEKENINGEN VAN REIN STURMAN

BEKROOND DOOR DE NED. ZONDAGSSCHOOL-VEREENIGING

C. F. CALLENBACH N.V. — UITGEVER — NIJKERK

Er is een kindje geboren; een klein, bruin kindje in een heel klein houten huis. 't Ligt op een biezen matje, naast zijn moeder. Zo maar op den vloer liggen ze samen. De moeder vindt dat niet vreemd. Niemand in haar dorpje heeft een ledikant of een matras; iedereen slaapt op een mat; ze zijn 't niet anders gewend.

De wangen van het nieuwe kindje zijn dik en rond. Zijn haartjes lijken zwarte zij. 't Trappelt met de beentjes: 't wil geen doek om zijn naakte lijfje hebben.

Vader en moeder zien er naar. Ze lachen stil voor zich heen. Ze hebben zo naar een kindje verlangd! Nu zijn ze gelukkig met hun eersten zoon.

Gelukkig! Ja, ... maar ze moeten nu ook oppassen! Ze moeten goed de wacht houden over hun geluk!

De vader stookt een vuurtje op de kookplaat, midden op den houten vloer. Hij legt er natte takken en oude, vuile lappen op. Een dikke rook drijft langzaam door de hut. De ogen gaan er van tranen en de keel wordt ontstoken. Dat is lastig en vervelend, maar 't móét! 't Móét immers voor 't kindje! 't Moet, om 't grote geluk te bewaren! Er kunnen boze geesten komen, om 't pasgeboren jongetje te roven. Dat zou zo erg zijn. ... zó erg. ...! Maar in zo'n huis vol vuilen rook durven ze niet binnen gaan! En al zóu er een durven. ... al zóu er een om de prikkeling van den rook niet geven. ... dan nog zou die heel brutale geest de moeder en haar kindje niet kunnen vinden! Zo goed verborgen zijn ze in de sluiers van rook.

De vader hurkt bij het vuur. Zijn hart praat tegen de boze geesten.

„Weg lelijke geest,” zegt hij. „Blijf weg van dit huis! Hús! Hús! maak dat je weg komt! Ga ergens anders naar toe! We hebben een zwak en ongezoond kindje gekregen. ... je hebt er niets aan, als je 't meeneemt!”

Ja, die vader kan wel leugens verzinnen! Bijna zou hij er zelf

om moeten lachen, dat hij de geesten zo voor den mal houdt! Maar onderwijl gooien zijn handen steeds meer natte takjes en bladeren op het vuur. Haastig! Haastig! O, als dat vuurtje er niet was! De vader en de moeder zouden geen gerust ogenblik meer hebben!

Er komen buurvrouwen kijken. Hun blote voeten lopen het houten hustrapje op. Ze stoten de deur open. Haar ogen zoeken door de sluiers van rook. Dan hurken ze rondom de kleine mat.

„Och, wat een lief kindje!” roepen ze verheugd. „Je mag trots wezen op je zoon, moeder!”

De moeder lacht weer. Ze durft nu wel. De geesten zullen nu wel verjaagd zijn.

Ja, ze is ook trots op haar mooie kindje. Lang niet iedere moeder heeft zo'n gezonden en stevigen jongen als zij.

Maar — zijn oogjes? Waarom doet hij zijn óógjes niet open? Och, daar is hij nog te lui en te dom voor! Dat komt later wel!

Hij wil nu zeker slapen gaan. Kijk, kijk, hoe hij zijn kleine mondje rekt! Hij probeert al te gapen. Zo'n kleine wijsneus! Is pas één dag oud, en wil nu al gapen als een echt mens! De buurvrouwen gaan weer weg. Ze fluisteren samen, wanneer ze buiten het huisje zijn.

„Vreemd,” zeggen ze. „Vreemd, dat 't kind zijn oogjes niet open doet. Gapen kan hij wel. Zou hij dan niet weten, hoe hij zijn óógjes moet open doen? Vréénd is dat!”

De vrouwen zuchten. Ze hebben al zo véél beleefd. Ze hebben wel eens meer pasgeboren kindertjes gezien, die geen lust hadden, hun ogen open te doen. Ze zijn op eens heel bezorgd en bedroefd om dit nieuwe kleine jongetje. Ze zijn báng... o, ze zijn zo báng... dat het jongetje blind geboren is!

Vaak worden er blinde, bruine kindertjes geboren, in het verre land, dat Indië heet. Maar de blijde vader en moeder denken daar niet aan. Ze hebben met dichtten rook de boze geesten verjaagd. Nu is 't kindje van hen. Van hen alleen. Niemand spréék hun ook over hetgeen de buren fluisteren. Niemand durft er over spreken. 't Is zo erg! Zo dróef! En... 't kan immers ook wel niet wáár zijn! De wijze buurvrouwen kunnen zich wel vergissen. Daarom spreken ze nog nergens over. 't Kindje kan echt wel te dom zijn om de oogleden van elkaar te doen. Pasgeboren kindertjes kunnen zo wéinig!

Zie je well! O, zie je well! 't Was alleen maar domheid van hem! Nu is het jongetje vier dagen oud, en hij doet even, heel even, zijn oogjes open.

5

lijfje aangedrukt tegen moeders warmen rug. Soms is hij wakker. Dan trappelt hij met zijn beentjes en zwaait met zijn armpjes. Of hij trommelt met zijn zachte vuistjes zijn moeder op den rug. Hij pentert ook wel eens aan moeders haar, tot 't los gaat en in een lange zwarte krul over haar rug hangt! Foei, wat een stouterdje! Nu moet moeder stil staan om 't haar weer op te maken! Want een moeder met losse pieken haar... dat zou niet netjes zijn!

Ja, ja, Edelsteentje is een gezonde, sterke baas! Hij zou wel eens uit dien draagdoek willen! Hij zou zich wel eens echt goed willen bewegen! Maar de slendang houdt hem stevig gevangen. Zelfs 't sparielen lukt niet goed!

„Dat hóórt ook zo,” zegt de moeder. „Later moet je nog genoeg lopen. Over de bergen en door de rivieren... honderdmaal duizend stappen! Blijf nu maar veilig bij mij. Dat is voor ons allebei 't beste. Ik neem je overal mee naar toe, dan kan niemand of niets je kwaad doen! 't Water niet... en 't vuur niet... en de bloedzuiger niet... en ook de heer Tijger niet, als die soms mocht komen zoeken! Heb je hem wel horen hralen vannacht? Er was er een dicht bij ons dorp! Blijf maar heel dicht bij je moeder, klein Edelsteentje!”

Kindje drinkt nog melk. Maar hij eet ook al rijst. Moeder kauwt de rijst eerst zelf en van die weekgekauwde rijst duwt ze haar zoonje kleine propjes in den mond.

Hoemála slikt... slikt... slikt nog eens... en weg is de rijst! Naar 't maagje toe!

Ja ja, rijst moet hij leren eten! Voordat hij rijst kan eten, is hij nog geen echt menskind!

Zijn ogen doet hij nog steeds niet graag open. Hij houdt ze meestal stijf dicht. Alleen soms, als de volle zon op zijn wangtjes schijnt, opent hij ze wijd. Dan ziet hij verwonderd rond. Zijn gezichte trekt, alsof hij praten wil... alsof hij iets vragen wil...

Wat zou 't zijn, dat kindje zo erg graag wil weten?

Láter hoort moeder dat well! Láter, als haar jongen praten kan! Nu is hij nog zo dóm, zo dóm! Hij maakt alleen maar kleine geluidjes, wanneer hij honger heeft of dorst! Of, wanneer hij

7

Moeder laat hem juist drinken en ze ziet 't goed. Daar gaan de fijne oogleden van elkaar... eerst een spleetje... dan wijder... nóg wijder...

Nu zijn de mooie oogjes helemaal open. De donkerbruine pupillen glanzen haar tegemoet. Nóóit heeft de moeder iets mooiers gezien, dan kindjes wijd-open, bruine ogen!

Ze zegt 't dadelijk aan haar man, als die van zijn landwerk thuis komt.

„Hij heeft zijn oogjes ópen gedaan! Ik heb zijn ógen gezien! Die glanzen als edelsteen. Nu weet ik ook een goeden naam voor hem. We zullen hem Hoemála noemen! Hoemála... Edelsteen...!”

„Gelukkig,” zegt de man. „Gelukkig, dat hij ze open kan doen. Ik begon al bang te worden dat er iets niet in orde was.”

Iets niet in orde? Iets met háár kindje niet in orde?

De moeder schrikt er van. Daaraan heeft ze nog nooit gedacht, dat er bij haar kindje iets niet in orde zou kunnen zijn! Ze is immers zo gelukkig er mee! Ze heeft aan geen kwaad willen denken!

Van nu af aan is ze eerst gerust, als kindjes ogen open zijn. Soms maakt ze haar jongen expres er voor wakker. Soms smeekt ze haar kindje: „doe je oogjes nog eens open, zie je moeder nog eens aan!”

En wanneer de zwarte wimpers dan nitsen gaan, knuffelt ze haar kindje stijf tegen zich aan. Haar kleine schat is hij! Haar Hoemála! Haar Edelsteen!

Ja, Hoemála willen de vader en de moeder hun kindje noemen. Een mooiere naam is er niet te bedenken.

Kindje is nu zes maanden oud. Hij zit nog in moeders slendang. In dien sterken doek draagt moeder haar kindje overal met zich mee. Naar de markt en naar het landwerk. Naar de badplaats in de bergrivier, en naar het rijstblok, wanneer ze met den groten zwaren stamper voor het middageten begint te zorgen.

Op en neer wipt Hoemála bij iedere beweging; de slendang is zijn wieg. Vaak slaapt hij overdag daarin, zijn warme, naakte

6

slaap voelt, en niet kan inslapen van de warmte of van een boze muskiet. Dan huilt hij als een klein boos diertje! En met dat huilen maakt hij zichzelf in slaap!

Nu is Hoemála al één jaar oud geworden. Hij mag ook wel eens kruipen over den houten vloer van de hut. Hij tast met zijn kleine bruine handjes over de planken. Dan verzet hij zijn knietjes, en zo komt hij langzaam vooruit. Soms rolt hij om en bezeert zich een beetje. Maar érg is dat toch niet. 't Huilen is ganw weer over en moeder is er altijd bij om hem te troosten.

„'t Is een voorzichtig ventje,” zegt zijn vader. „Kijk eens, hoe onderzoekend hij eerst zijn handjes vooruit steekt! Toe toch jongen, kruip wat flinker! We hebben hier geen wáter of vóúr in de hut! Je hoeft nergens bang voor te zijn!”

Plotseling wordt zijn gezicht ernstig en droef. Een felle pijn steekt in zijn hart.

Hij heeft gezien... o ja, ja, ja... hij heeft het wel goed gezien...

Hij heeft gezien... dat zijn zoon met dichte ogen kruipt!

8

Meteen denkt hij aan het praten en fluisteren der bureu.
 Hij staat op en gaat haastig naar buiten. Achter de kleine
 rijstschuur verstopt hij zich met zijn groten schrik. Hij slaat
 zich met beide vuisten tegen het voorhoofd.
 Hij trekt zich de haren uit het hoofd van verdriet.
 Hij wéét het nu! O, hij weet het nu héél zéker!
 Hij is er zo bang voor geweest... zo bang...
 Nu weet hij het zeker!
 Zijn Hoemála... zijn kleine Edelsteen... is blind!
 Nooit zal zijn jongen kunnen zien de blauwe lucht en de hoge
 klapperbomen en 't vrolijke groen der sawah's! Nooit zal hij
 zijn vader en zijn moeder kunnen zien! Hij zal niet naar school
 kunnen gaan... niet met de andere jongens spelen...
 Hij zal niet kunnen werken. Nooit! Nooit! Nooit!
 Altijd, altijd zal de zwarte nacht om hem zijn! Altijd zal hij
 langzaam, voorzichtig moeten tasten, om door dien nacht heen
 te komen! Zijn héle léven lang zal hij zo moeten tasten!
 En vaak... vaak zal hij bespót, gepláágd worden! Er zijn
 zoveel wéérde mensen, die een blinde uitlachen of bedriegen!
 't Is, alsof voor den vader de nacht ook gekomen is. Hij ziet
 de zon niet meer en de stralend lichte lucht. Hij ziet niets van
 de rijstvelden, die zo'n rijken oogst beloven. Ook niet de hoge
 palmen, met hun dikke bundels kokosnoten tussen 't groen.
 Ook niet zijn huisje, waar hij een nieuw dak op wil maken.
 Hij ziet niets, niets anders dan zijn diepe, diepe ellende, die
 altijd duren zal!
 Hoemála, zijn zoon, zijn éérstgeborene... is blind!

Wie heeft het aan de moeder verteld?
 Is er nu tóch een buurvrouw gekomen, die de prantjes van het
 dorp overbracht?
 Of... of heeft de wind haar de donkere gedachten van haar
 man toegevoerd?
 Och neen, dat hóéfdé niet! Niemand hóéfdé het aan de moeder
 te vertellen! Ze heeft het met haar hárt gevoéld, dat er aan
 kindje iets mankeerde! Hij tástte met zijn handjes... zo
 voorzichtig... zo still! Hij kroop met geslótten ogen! Hij stóotte

9

zich vaak zo vreemd! Aan dingen stóotte hij zich, waaraan
 geen ánder kind zich stóten zou! Hij lachte niet, als zijn moe-
 der zachtjes nader kwam! Hij staarde regelrecht in de felle
 zon, zonder ook maar met de oogjes te knipperen! En dan was
 er steeds dat geheimzinnig lachje om zijn kleinen mond!
 Moeder wéét het al... O, ze weet het al zo lang!
 Ze heeft geschreid, alleen in een hoekje van de hut. Ze heeft
 geschreid vele, bange tranen, tot ze meende dat haar hart ziek
 werd van al de droefheid. Ze heeft haar kindje stijf tegen zich
 aangedrukt, de armen om hem heen geslagen. Ze heeft gezegd,
 zacht in zijn oortje: „Je bent tóch mijn lieve jongen! Ik zal je
 nóóit alleen laten! Ik zal áltijd voor je zorgen en trots op je
 zijn! Je bent mijn Edelsteen, hoor je, mijn Edelsteen!”
 Toen heeft ze haar kleinen Edelsteen weer in den slendang
 gebonden en is aan haar werk gegaan. Maar ook voor haar
 schíjnt de zon niet meer. Sedert ze dat héél erge weet, loopt ze
 voort in donkeren nacht. Het lachen verlééft ze en de vrolijke
 twinkeling is uit haar zwarte ogen weggevlucht.
 Met de buurvrouwen praat ze bijna niet meer. Als ze naar de
 marktplaats gaat, loopt ze alleen. Wanneer ze de sawah's
 wééld, zoekt ze een eenzaam hoekje uit. Ze schaamt zich voor
 haar grote verdriet.
 Haar jongen, haar Hoemála is blind!
 Nu weten vader en moeder het dus allebei. Ze praten er niet
 veel over. Praten helpt immers niet! Maar als ze samen in de
 hut zijn, kijken ze met strakke, bezorgde ogen naar hun
 jongen. Die kruipert en tast met gesloten ogen. Hij stóot zich en
 rolt om; hij huilt een beetje en tast voorzichtiger. Dappere
 kleine kerel! Hij weet het nog niet... o, hij wéét het nog
 niet... Maar áls hij 't weet... láter! Áls hij wéét, wat hij
 missen moet!
 Vader en moeder zien elkaar aan. Ze denken allebei hetzelfde.
 Zo donker en droef zijn hun gedachten!
 Hoe moet dat gáán, wanneer de jongen groter wordt! Wan-
 neer hij lópen kan en overal heen wil? Kleine jongens doen zo
 graag onderzoekings-tochten!
 Zal hij 't huistrapje afróllen en zich erg bezeren?

10

Zal hij in 't water vallen en verdrinken?
 Of... zal het vóúr hem grijpen, zodat hij brándwónden
 krijgt?
 Vader en moeder kunnen niet altijd bij hem zijn; niet altijd op
 hem passen!
 Zal hij mee willen doen met de vrolijke buurjongens... en
 dan bedroefd en boos worden omdat hij niet kán? Ze laten
 vliegers op... wat heeft een blinde aan vliegers!
 Ze laten houten toletjes draaien... ze spelen kriggetje in de
 rivier... 't water in, 't water uit... ze helpen hun vaders
 met den rijstbouw...
 Nooit, nooit, nóóit zal Hoemála daaraan mee kunnen doen!

Op een dag steekt de vader een kaarsje aan. Misschien, mis-
 schien heeft hij toch nog een weinig hoop! Hij wil zo graag,
 dat zijn jongen zien kan! Daarom heeft hij altijd nog wat hoop
 behouden. Nu probeert hij met een kaarsvlammetje.
 Hoemála liet op zijn slaanmatje in de hut. Hij is wakker. De
 mooie ogen heeft hij wíjd open. Vader gaat met het kaarsje
 naar hem toe. Kindje merkt er niets van. Vader beweegt het
 kaarsje vlak voor zijn oogjes heen en weer. De ogen próbren
 niet eens, de gele vlam te volgen. De ogen zien de vlam niet
 eens. Ze staren maar strak voor zich uit.
 Alleen is er weer dat geheimzinnige trekken over 't gezichtje,
 alsof kindje iets vragen wil. Zou... zou 't misschien tóch een
 schemering van licht opvangen? Nog eens en nóg eens beweegt
 de vader het vlammetje. De moeder ziet toe bij dit vreemde
 stille spel. Haar hart doet pijn bij dit wachtend toezien.
 Dan dooft de vader de kaars plotseling uit. Hij probeert het
 niet langer. Hij schudt gelaten zijn hoofd. Nu weet hij zéker,
 dat er niets meer aan te veranderen is.
 Hoemála is blind. Blind geboren. Blind voor héél het lange
 leven.
 Blind, blind, blind!

Er komt bezóek in 't kleine dorpje, dat zo vèr achter de hoge
 bergen ligt. Een neef van Hoemála's vader is het. Die is in het

11

dorpje geboren en komt nu nog eens zien, hoe zijn familie het
 maakt. Drie dagen heeft hij moeten reizen eer hij er was! En
 de laatste twee dagen heeft hij moeten lopen; aldoor moeten
 lopen. Zo ver ligt het dorpje van den groten weg vandaan.
 De bezoeker is een fijne meneer! Hij heeft een licht grijs pak
 aan en draagt bruine schoenen. Ook heeft hij geruite sokken
 en een bonte zijden das. En zijn muts is van glanzend zwart
 fluweel.
 Zeker verdient hij veel geld, dat hij zich zo mooi kleden kan!
 Ja, maar hij is ook in de grote stad geweest! Hij heeft veel van
 de wereld gezien! Hij weet heel wat te vertellen! Daarom is hij
 juist naar dit domme dorpje achter de bergen gekomen...
 om eens te laten horen, wat hij weet... en om te laten zien,
 hoe rijk hij is!
 Na de begroeting laat de moeder aan den bezoeker haar kindje
 zien. Ze doet het met neergeslagen ogen. Ze schaamt zich op-
 eens weer zo. Straks zal ze moeten zeggen, dat haar zoon blind
 is. Wat zal die stadse toewan daar wel van denken!
 Op eens zegt ze het. Bijna rauw gooit ze het er uit.
 „Mijn zoon Hoemála is blind,” zegt ze en ze ziet den bezoeker
 uitdagend aan. Laat hij eens próbren, er op te schelden! Láát
 hij het eens próbren!
 De neef schrikt er van. Hij weet wel, hoe érg het is, wanneer
 iemand nooit het licht kan zien. Hij is zo vaak blinden tegen-
 gekomen in de dorpen en in de stad. Soms bedelen ze. Soms
 zitten ze alleen maar op een schaduwplekje en luisteren naar
 alles wat er om hen heen gebeurt.
 Maar toch... maar toch... zo erg als de vader en de moeder
 schrikt hij niet. Misschien komt dat, doordat hij niet zo veel
 van het kindje houdt. Misschien komt het, doordat hij zo veel
 méér wéét, dan de mensen achter de bergen.
 Hij heeft veel beleefd en gehoord in de grote wereld.
 's Avonds vertelt hij er van, wanneer de mannen van het
 dorpje om hem heen gehurkt zitten. 't Is een mooie maanlichte
 avond; de hitte van den dag is verdwenen en de nachtkoude
 blijft nog weg. De mannen zitten buiten op het dorpsplein, in
 een kring om den verteller. Hoog boven hun hoofden is een

12

dak van klapper-bladeren. Om het dorp is een haag van bamboe. 't Is zo veilig in het dorp en zo gerust.
De mannen roken een echte sigaret; die hebben ze van den neef gekregen. En ze luisteren met allebei hun oren.
't Is prettig, als er een vreemdeling komt. Ja, Hoemála's vader kan trots zijn op zijn rijken neef, die zoveel weet!
Op den drempel van de donkere hut zit de moeder. 't Past niet, dat ze bij de mannen zou gaan zitten, maar ze wil toch zo graag, zo graag iets horen van wat er verteld wordt.
Nu zit ze op den drempel; je kunt haar bijna niet zien, zo zit ze in de schaduw gedoken. Haar jongen slaapt op haar schoot. De moeder streelt hem met haar hand... heen en weer... heen en weer... zo zacht... zo zacht...
Maar onderwijl luistert ze ijverig toe. Hóór, hóór, wat die neef allemaal vertelt!
... En er is een dokter... een witte meneer... die reist van 't ene dorp naar 't andere. De zieke mensen worden naar hem toe gedragen. Die met erge wonden komen ook. Hij geeft ze medicijn en schone lappen en zalf. Hij heeft er al heel wat beter gemaakt. En wie arm is, hoeft niets te betalen. Die hij hem komt, krijgt nog een boekje of een mooie plaat kado! Begrijp je? Een boekje krijg je, als je lezen kunt... En een plaat, als je niet kan lezen...
En hij kan alles! Zelfs hoorde ik vertellen, dat hij blinden

13

't Is alsof ze een wondermooi geheim weten, zo blijde knikken ze de slapende aarde toe.

Héél lang ligt Hoemála's vader wakker. Niemand merkt er iets van, zo stil ligt hij op zijn slaapmat. Zijn ogen houdt hij stijf dicht, maar binnen die gesloten oogleden ziet hij al zijn gepieker tot werkelijkheid worden.
Zo zal 't gaan! Ja zeker, zo moet 't gaan! Waarom zou hij ook niet eens iets van de wijde wereld gaan zien, waar zoveel andere dingen gebeuren!
Dirven? Dirven?
O, hij durft best! En bovendien... neef is er immers óók doorgekomen? En neef lijkt niet iemand, die van gevaren houdt!
Als hij hier blijft... stil in zijn dorpje... dan gebeurt dat éne, dat allermoste, zeker niet! En dat... dat móet gebeuren! Dat moet zeker gebeuren, al zou de vader door echte, grote gevaren heen moeten dringen!
„Ik ga op reis,” zegt de vader tegen zich zelf. „Ik ga op reis, met mijn zoon. Ik loop net zo lang, tot ik den wonder-dokter heb gevonden. Ik geef hem Hoemála en ik zeg: „Zie, hier is mijn zoon; hij is blind; maak gij hem weer beter.”
„Dat dóet die dokter wel; o ja, dat dóet hij wel! En dan... dan ga ik weer naar huis terug; dan breng ik Hoemála bij zijn moeder. Dan zal de hele wereld licht en gelukkig zijn.”
Eindelijk valt de vader in slaap. Zijn besluit is genomen. Alleen moet hij nog wachten, tot de dag weer aanbreekt. In den slaap glijdt er een glimlach over zijn mager, bruin gezicht. Hij droomt. Hij droomt van zijn kleinen Edelsteen... dat hij ziende schitter-oogjes heeft... en dat hij met vader langs de rijstvelden loopt om te zien hoe mooi en vol de aren worden. Den volgenden dag spreekt hij met zijn neef en zijn vrouw over het grote plan.
„Ik zou 't zeker doen,” zegt neef dadelijk. „Ik zou 't zeker doen. Je moet dien dokter gaan zoeken, want hier, zo ver achter de bergen, zal hij wel nooit komen.”
De moeder zegt eerst niets. Geen enkel woordje komt er over

15

beter maakt! Hij prikt even in hun ogen en verbindt ze... en als de lappen er af komen... kunnen ze zien!”
Verschrikt houdt de verteller op. Ach, dat had hij niet moeten zeggen! Dáár had hij niet over moeten beginnen! Blinden! En de kleine Hoemála is immers óók blind! Och, kassian! Dat had hij even vergeten! Nu heeft hij over blinden gepraat. En die toewan dokter zal hier immers nóót kunnen komen! Twee dagen lopen langs landweggetjes. Dat doet hij zeker niet! Och wat dom, wat dom, dat hij over blinden begonnen is!
Hanstig wil de neef over iets anders beginnen.
Maar de vader van den kleinen blinden jongen zegt met vreemde diepe stem:
„Ga voort, neef! Vertel nog meer van dien wonderdokter. Waar woont hij en hoe heet hij en kan hij ook blindgebórenen beter maken?”
Ja, dat alles wéét de neef nu niet zo precies. Hij heeft het ook naar van horen zeggen. Waar de dokter woont? In Holland misschien! Maar hij is nú hier in het land, en hij reist van dorp naar dorp, om de mensen te helpen.
En hoe hij héét? Wel, toewan dokter natuurlijk! Hoe zou hij anders heten!
De vader heeft genoeg gehoord. Hij vraagt niet meer verder. 't Is, alsof hij een lichtje ziet schijnen in den nacht van zijn kind. O, heel, héél in de verte schijnt het nog...!
Maar als er licht is, dan moeten zij samen er heen. Zij sámen: hij en zijn zoon!
Hij staat op. „'t Wordt slapenstijd,” zegt hij kort. Hij gooit zijn sigarette weg; nu eerst merkt hij, dat 't niet meer brandt. Hij gaat het trapje op; zijn neef volgt hem op den voet. Ook de andere mannen gaan hun hutten binnen. 't Is nacht geworden onder het vertellen, en ze hebben 't niet gemerkt.
Spoedig ligt het dorpje in diepe rust. De rijstvelden rondom zijn donker en vredig.
't Bos in de verte lijkt wel een sterke muur. De bergen zijn ernstige, strenge wachters om het slapende dal.
Hoog aan den hemel drijft de glanzende maan. Zilveren wolken reizen met haar mee. En de sterren tintelen zo vriendelijk!

14

haar lippen. Ze vindt het elken dag zo heerlijk, haar kleinen jongen dicht bij zich te hebben. 't Zal zo vreemd zijn, zonder slendang! Zo kék... zo árn!
Ze denkt ook, dat een ander nooit zo goed voor Hoemála zorgen kan, als zij. Ze denkt, en denkt! Haar gezicht staat strak van het denken. Haar ógen zien donker van het denken! Ze moet haar jongetje los maken van haar hart. Dat is zo moeilijk! zo moeilijk!
Maar eindelijk zegt ze: „Goed, vader. Ga jij maar met den jongen op reis. Ga naar den toewan dokter. Ga maar; terwijl jij weg bent, zal ik de rijstvelden wieden.”

Dat is dus in orde. De grote reis kan beginnen.
Vandaag moet vader zijn hemd en broek uitwassen; vandaag moet moeder haar kleinen Edelsteen nog eens extra knuffelen en verzorgen.
Maar morgen, morgen gaat hij op stap, tegelijk met neef. Ze kunnen een eindweegs samen gaan. Dat is wel gezellig. Nu kan de vader hem nog veel vragen over den dokter en over de wereld, waar de blanke mensen wonen.
Daar gaan ze al. Zijn jongen draagt hij in den slendang op zijn rug. Langs zijn zij hangt een hiezen zak met rijst. Als hij zijn eigen eten meebrengt, valt het gemakkelijker, onderdak te vinden in de dorpjes.
Hoe lang loopt die vader wel? Dagen en dagen lang!
De neef is reeds lang een zijweg ingeslagen... de

vader loopt maar door! Hij zoekt en vraagt telkens weer: „die toewan dokter, die blinde ogen weer gezond kan maken, heb je daar wel eens van gehoord? Weet je misschien ook waar hij is?”

Langs allerlei landpaden bereikt hij den groten, brede weg; die is hard en ruw onder zijn blote voeten, maar hij komt er toch sneller op vooruit.

Auto's suizen dicht langs hem heen; wolken stof waaien ze rond hem op. De vader schrikt er telkens van; hij griezelt van zoveel vliegend lawaai. Hij begrijpt niet, hoe er bruine mensen zijn, die er in durven rijden!

Hoe verder hij komt, hoe meer de mensen hem weten te vertellen.

Hij ontmoet een oude grootmoeder, die zegt: „Mij heeft hij ook genezen! Wel twintig jaar ben ik blind geweest en nu kan ik zien!”

De man schudt zijn hoofd. Hij begrijpt het niet. Twintig jaar blind... en dan weer zien! Hoe kan dat!

Maar er komt ook nieuwe hoop in zijn hart. Hoemála is nog maar anderhalf jaar oud!

Anderhalf jaar blind! Anderhalf... of twintig... dat maakt nogal enig verschil!

Anderhalf jaar... dat moet voor den dokter niet zo heel moeilijk zijn!

Sneller en sneller gaat het voorwaarts. De rusttijden worden minder en krimpen in. Tijd om te eten en te slapen heeft de vader bijna niet meer. Hij propt zijn kind wat rijst in den mond, die hij te voren zelf goed kauwt. Precies zoals hij het de moeder heeft zien doen, doet hij het nu. Hoemála trekt wel raar met zijn gezichtje, maar ten slotte slikt hij het toch door. Goed zo, jongen, leer maar vroeg rijst eten! Wat zouden de bruine mensen toch moeten beginnen, wanneer ze de kostelijke rijst niet hadden.

's Avonds, in een dorpje, geeft soms een vrouw den kleinen jongen te drinken, tegelijk met haar eigen kindje. Dan slobbert hij zijn buikje nog eens helemaal vol.

„Och kassian,” schrikken de vrouwen. „Is de jongen blind?”

17

dorpsmensen hem straks wel wég! Misschien jagen ze hem wel wég... den armen man met het schreiende kind.

Stil toch! Stil toch, Hoemála!

Beschaamd dwaalt de vader het dorp door. Hij durft haast niet opzien, zo schaamt hij zich. Toch kan hij het rondigluken niet laten. Mooie, geverfde huizen ziet hij en toko's met bonte lappen en goudwerk en speelgoed.

Ook ziet hij een school en een kerkje.

Met verwonderde ogen meet hij, hoe hoog die scherpe torenspits wel zal zijn.

Kijk... hóger dan die vruchtbomen... maar zo hóóg als de kokospalmen... nee, zo hoog als de kokospalmen is de toren niet!

En dan... opéús... barst uit dien kerktoren 't vrolijke avondluiden los.

De klokken roepen de mensen toe, dat ze God den Heer niet mogen vergeten.

Angstig en toch mooi is dat gelui. Met open mond blijft de vader staan luisteren.

De kleine Edelsteen vergeet te schreien. Hij luistert ook... heel stilletjes.

Wat roepen de klokken! Wat roepen ze toch!

„Kóm! Kóm! Kom ook! Kom ook!”

„Maar dat zeggen ze niet tegen mij,” denkt de man. „Dat zeggen ze alleen tegen al de rijke mensen, die in dit dorp wonen. Ik ben een dom mens van achter de hoge bergen. Ik ben een arme moede vent in een vuil slobberpak! Neen, tegen mij praten die klokken niet!”

Nu is de vader nog meer beschaamd. Zijn hart doet pijn, omdat hij helemaal niet past in dit mooie kerkdorp. Hij voelt, dat de knoop van den slendang dicht trekt voor zijn keel; hij duwt Hoemála wat omhoog met zijn handen. Dan dwaalt hij weer af naar den buitenrand van het dorp. Daar staan eenvoudige hutten van biezen of van ruwe planken. Precies als waar hij zelf in woont.

Gelukkig, gelukkig! Hier durft hij weer rondzien en vragen.

Aan een groten jongen, die onder een bronstraat zijn kleren

19

Ja vader, ga dan maar gauw met hem naar den dokter toe. Wie weet, wie weet!

En ze vertellen verhalen van mensen die ze kennen, en die ook zo prachtig genezen zijn!

De dókter! De dókter!

Dat is op 't laatst alles, wat de vader nog denken kan. Hij wordt mager en slap van de lange reis. Zijn kleren raken vuil en bezweet. Zijn voeten krijgen grote, pijnende blaren van den ruwen weg.

En Hoemála, 't Edelsteentje in den slendang, gaat áltijd zwaárder wegen op zijn moeden rug.

Soms denkt de vader: „ik kan niet meer; ik ga zitten in het gras en ik sta nóóit weer op.”

En tóch loopt hij weer verder... áltijd verder... zijn blinden jongen op den rug!

Eindelijk, tegen den avond, komt hij doodmoe in een groot dorp aan.

De zon wil al ondergaan. Als een grote, rode vuurbol hangt hij boven de Westerbergen.

Een zachte, witte dauw dekt de velden toe. De palmen en de hoge bamboe-struiken staan zo stil... zo stil...

Luisteren ze? Horen ze den nacht misschien nader komen?

De mensen komen van het landwerk naar huis. Moe en vuil zijn ze geworden van 't harde werken in de klei. Ze spoelen hun voeten en handen af onder den bronstraat, die uit den bergwand springt. Naakte jongetjes spelen in 't koele water; ze duwen elkaar om en schateren van de pret.

De moeders maken het avondeten klaar. De geur van uien en vis komt uit de huizen de straat opwaaien.

„Ik heb honger,” denkt de man. „Ik heb vandaag nog niets gegeten. O, of wat heb ik een honger! Maar waar moet ik heen gaan! mijn rijstzak is leeg! Ze zullen me aan zien komen!”

't Is hier zo groot... zo vreemd! Wat doet hij hier in zijn slobberpak, in dit mooie, rijke dorp!

Hóór toch eens! O, hóór toch eens, nu begint Hoemála ook nog te schreien! Nu kijkt iedereen naar hem! Misschien jagen de

18

wast, doet hij de gewone vraag: „Weet je ook, waar de toewan dokter is, die blinde ogen beter kan maken?”

Verwonderd ziet de jongen op van zijn werk.

„Weet jij dat dan nog niet, vader?” zegt hij. „De dokter is hier in het dorp. Een paar dagen al. Hij woont bij den goeroe. Maar zijn werk doet hij buiten. Kijk, ginds, waar die witte doeken uitgespannen zijn. Daar helpt hij de zieke mensen.”

„De goeroe? wie is dat?”

„De goeroe is de man, die de schoolkinderen leert.”

De jongen gaat voort zijn jasje in te zeppen en de vader loopt verder. Hij vindt het goeroe-huis en klopt aan. Hij stamelt een paar woorden. Opeens voelt hij, dat hij even tegen den deurpost leunen moet, zo moe is hij. Een zwarte volk komt voor zijn ogen. En zijn oren suizen... suizen... of er een waterval langs hem loopt. De kleine Hoemála wordt ook weer onrustig en stoet een paar klaag-geluidjes uit.

„Ja, ja,” zegt de vriendelijke goeroe-vrouw. „Ja vader, dat heb je goed. De dokter woont hier bij ons. Ga maar gauw naar binnen, dan kun je met hem spreken. Geef mij je kindje zo lang; ik pas er op.”

De man stottert en stamelt weer, als hij voor den dokter staat. Zo gróót is die dokter en zo wit! Van heel de mooie redevoering, die de vader onderweg bedacht heeft, komt niets terecht. De woorden zijn allemaal weggevoegen.

Maar de dokter begrijpt hem ook wel zonder woorden. Hij heeft al zo dikwijls bruine mensen ontmoet, die in de war raakten, als hij ze door zijn brille-glazen aankeek!

Hij klopt den vader geruststellend op den schouder.

„Heb je lang gelopen?” vraagt hij. „Vijf dagen wel? Wat houd jij veel van je kleinen jongen!”

Zie, dat is prettig, den dokter zo te horen praten.

Dan wordt de goeroe-vrouw geroepen. Ze moet het kindje meebrengen.

„Ik zal hem eens bekijken,” zegt de dokter. „Leg hem hier maar neer; hier... vlak onder de lamp.”

Samen leggen ze Hoemála plat op het houten tafelblad. De

20

vader moet hem flink vasthouden, dat het kindje even héél stil ligt. Nu buigen de witte vingers van den dokter voorzichtig de oogleden uiteen. Ver uiteen. Een spiegelje licht in de oogjes. Nóg eens en nóg eens. Wat is 't stil in 't warme vertrekje! De vrouw beweegt zich niet; de vader durft geen adem halen. Doodstil, met grote ogen kijkt hij naar de bezige, blanke handen.

Zou... zou 't lakken, die toverkunst?

Eindelijk houdt de dokter op met zijn onderzoek.

„Is... is 't nu beter?” vraagt de vader haastig.

„Beter?”

Daar moet de ernstige dokter om lachen.

„Nee vader, beter is 't nog lang niet. Denk je dat ik toveren kan? Hebben ze jou dat van mij verteld?”

Maar... je zoon kan wel beter worden. Kom morgenochtend met hem bij me. Dan zal ik hem helpen. Een week daarna moet je nog hier blijven en precies doen wat ik zeg. En daarna mag je met je kind naar huis. Ik denk... ik denk dat hij dan gezonde oogjes heeft.”

„Droom ik?” denkt de man. „Droom ik?”

Telkens en telkens weer moet hij dat denken.

De mensen zijn zo vriendelijk voor hem. Hij is geen familie van ze... hij is ook niet rijk... en toch doen ze alles voor hem! Hoe kan dat!

Hij krijgt een bord vol rijst te eten, met groente en een vette varkensklui! Een feestmaal is 't, een heerlijk feestmaal!

komt Hij en helpt ons, want Hij heeft ons lief en in Zijn hart is groot medelijden met ons.”

Haastig ziet de man den goeroe aan.

„Hoe wéét je dat?” vraagt hij. „Heb je Hem gezien? Is Hij hier geweest, in jullie dorp?”

„Hij is bij ons in het dorp,” zegt de goeroe ernstig. „Gezien heb ik Hem niet. Maar ik heb Hem gevoeld. Zijn hând heb ik gevoeld, toen Hij kwam om mij te redden. Twee van mijn kinderen zijn verleden jaar gestorven, vader. Twee jongens! Kort na elkaar! Ik meende zelf te moeten sterven van ellende. Ik meende te zullen verdrinken in een zee van verdriet. Toen heb ik tot Toewan Jesoes geroepen. En Hij is gekomen, en heeft me getroost. Sedert dien dag weet ik, dat Hij hier is. Ook heb ik een boek... een boek van God... Daar staat alles in over Toewan Jesoes.”

„O,” zegt de man.

Hij vindt het niet vreemd. Iemand niet zien... en wél voelen... natuurlijk kan dat!

Hoemála... zijn kleine, blinde Hoemála... kan óók niet zien. Maar hij vóelt 't best, als er iemand naar hem toe komt, die van hem houdt!

En de geesten... waar de man zijn hele leven bang voor is geweest... Gezien heeft hij er nooit een... en toch was hij er bang voor!

Er komt een zachte, verwonderde blijdschap in het hart van den vader. De geesten zijn boos... en gevaarlijk... en plagerig... Maar Toewan Jesoes is goed en medelijdend! Zou iemand niet blij worden, als hij zo goed nieuws hoort?

Luister! De goeroe vertelt verder!

Hij vertelt, hoe hij een dienstknecht van Toewan Jesoes geworden is, nadat hij door den Heer is getroost.

De dokter is ook een dienstknecht van Toewan Jesoes. Daarom wil hij graag iedereen helpen; met medicijn en zo.

„Je kunt hem gerust alles zeggen, want hij is expres naar Indië gekomen, om ons, bruine mensen, te helpen. Je kunt ook je zoon gerust aan hem toevertrouwen. Hij is zo knap, zo knap!

Een slaapmat met een deken ligt al voor hem klaar in het achterhuis. En de moeder van het huis zorgt voor den kleinen Hoemála. Ze maakt een schotel dunne pap voor hem klaar, ze voert hem een rijpe pisang, ze wast hem en trekt hem een grappig klein pakje aan, dat ze uit een kast krijgt. Zeker een pakje van haar eigen kinderen! Wat staat dat mooi en deftig! Nu lijkt het Edelsteentje wel een rijkemens-kind!

De man ziet het alles aan met verwonderde ogen.

„Droom ik?” denkt hij telkens weer.

Ook gluurt hij eens rond in de woning.

Zie toch eens... een mat ligt er op den vloer! En er staan makkelijke stoelen en een tafel! Bonte gordijntjes hangen voor de vensters! En wat is dat daar... aan den wând!

Heel nieuwsgierig stapt de man er heen en bekijkt de plaat. Hij heeft nog niet veel gezien in zijn leven, en schilderijen aan den wând heeft hij nog nóg gezien! Daarom staart hij er op met grote ogen, die tegelijk een beetje bang zijn.

En man in een boot... en een andere man in het water... O heden! O heden! Die verdrinkt, die verdrinkt!

De boze geest van het water zal hem grijpen en naar beneden trekken! Man, pas toch op! pas toch op!

Maar zie, de man, die in de prauw staat, steekt zijn hand uit om dien ouden man te redden. Gelukkig, gelukkig, dat hij zo doet, anders was die oude grootvader zeker verdrinken!

Ja, die plaat is mooi! Je kunt er niet van wéglopen, zo mooi is hij!

„Vind je haar mooi, die plaat?” vraagt een stem.

Op eens staat de goeroe achter den vader. Zo zacht heeft de goeroe gelopen, dat de vader hem niet hoorde aankomen.

„Zal ik je eens vertellen, wie dat zijn?”

Die man in de prauw is Toewan Jesoes. En die oude grootvader is Si Peteroes. Si Peteroes zou verdrinken, maar Toewan Jesoes redt hem. Zie je wel?

Toewan Jesoes wil iedereen redden. Mij ook. En ja ook. Als we in een zee van kwaad of in een zee van droefheid mensen te verdrinken, dan mogen we tot Hem roepen om hulp. Dan

En laat hem vooral je gewonde voeten zien. Hij heeft zelf, die ze in één nacht beter maakt!”

's Avonds op zijn slaapmat denkt de vader na over al de dingen, die hij gehoord heeft.

Wat beleef je veel! Wat hoort hij veel!

Hij zal heel wat te vertellen hebben, later, als hij weer in zijn eigen dorpje terug is. Minstens evenveel kan hij vertellen, als de rijke neef! De mannen zullen om hem heen hurken en verwonderd naar hem luisteren!

En als dan ook nog zijn kleine Edelsteen...

Nu denkt de vader op eens weer aan de blindheid van zijn zoon. Nu doet op eens zijn hart weer pijn om die blindheid. Al de oude pijn, die hij even vergeten heeft, komt terug. Zo hévig... zo fel...

Als... als 't eens niet gebeurde, dat aller-heerlijkste!

Als deze heel zware reis eens voor niets was geweest!

Als... als Hoemála eens niet beter werd! Als het eens zo blijven moest... altijd... zijn jongen in een zwarten nacht... Een blinde Edelsteen tussen wrede, domme mensen!

Erg... o, heel, heel erg zal dat zijn!

Het hart van den vader wordt zo zwaar... zo droef! Hij gooit zich om en om op zijn slaapmat. Hij trapt de dunne deken van zich af. De pijn is niet langer uit te houden. Dit... dit is de zee van droefheid, de zee van wanhoop, waarvan de goeroe sprak!

De goeroe... ja...

De goeroe, die een dienstknecht van Toewan Jesoes is geworden...

Heel stil ligt de vader nu op zijn slaapmat. Op zijn rug ligt hij. Zijn grote verbaasde ogen staren den donker in. Zijn ziel luistert weer naar de woorden, die de goeroe sprak. „Jij mag ook tot Hem roepen,” zei de goeroe. „Jou wil Hij ook helpen...”

Op eens doet de vader iets, wat hij zijn hele leven nog nooit heeft gedaan.

Hij doet precies als de oude Petrus... precies als de goeroe... precies als duizend, duizend andere mensen....

Precies als jij... en ik... doet de bruine man in 't verre, verre Indië. Hij bidt.
Hij zegt: „Toewan Jesoes! Toewan Jesoes! Help mij en help mijn Hoemála!”
Hij zegt het vele malen. Hij zegt het, totdat 't stil en rustig wordt in zijn hart.
Daarna valt hij in slaap.
Hij was ook zo moe, zo moe!

't Gebeurt precies, zoals de knappe dokter het gezegd heeft. Heel, heel voorzichtig heeft hij de kleine, blinde oogjes van het kindje geopereerd en verbonden. De Heer, in Wiens dienst de dokter staat, heeft Zijn zegen gegeven op de moeilijke operatie. Hoemála's oogjes zijn verbonden geweest vele, vele dagen lang. Al die dagen heeft de vader geduldig gewacht. Hij heeft zijn rijst gehad en zijn slaapmatje; en zijn eigen moede, zere voeten zijn beter geworden in den langen rusttijd.
En veel... véél heeft hij met den goeroe gepraat. Over Toewan Jesoes, Die Zijn leven gegeven heeft, om de mensen te redden.
Nu is de vader weer op weg naar huis.
Op weg naar zijn huisje achter de wilde bergen.
Op weg naar de moeder van het Edelsteentje; die wacht... wacht... al zo veel lange, lange dagen!
De goeroe heeft hem een veel korteren weg gewezen. Dat is prettig en gemakkelijk. Moe maakt deze terugweg den vader niet.
Hij is zo blij! Zo blij! Iedereen zou hij wel willen toeroepen: „Mijn kind kan zien! Mijn kind kan zien!”
In zijn biezen rijstzak steekt een opperolde plaat. Toewan Jesoes in de prauw. Precies zo één, als er in het goeroe-huis hangt.
Aan het hele dorp zal de vader die plaat laten zien. Als de mannen om hem heen komen hurken, om naar zijn vertellen te luisteren!
En over een paar weken komt de goeroe het dorp bezoeken. Hij wil de mensen achter de wilde bergen méér vertellen van

25

honger! Dan — o, dan wordt 't hart van de moeder zo bang, zo bang!
Overal, óveral zijn immers boze tigers! Ze sluipen door 't hoge gras, ze verschuilen zich in de kreupelbosjes! Eén sprong... en...!
En er zijn zoveel andere gevaren!
Nóóit heeft de moeder geweten, dat er zoveel gevaren op de wereld zijn!
't Wilde woud kan de eenzame reizigers opslokken, zodat ze nooit, nooit weer er uit kunnen komen! Of een woeste berg-rivier, die schuinend voortjaagt over scherpe rotsblokken! Of een diep en donker ravijn, waar nooit 't zonlicht... of een mensenvoet binnendringt!
Misschien zal ze haar man en haar kostbaar Edelsteentje nooit weer terug zien! Nóóit — wéér — terug! Misschien moet ze altijd alleen blijven! Altijd — alléén! In een leeg huis. Met lege armen. En met een hart, zo zwaar en droef!
Moeilijk, moeilijk is het wachten, wanneer er niemand komt! En er is ook geen mens, die helpen kan.
De buurvrouwen — de goede, wijze buurvrouwen — o, ze willen wel helpen, ze willen zo graag het arme moedertje helpen in haar groten nood.
„We moeten helpen,” zeggen ze. „We moeten helpen, anders wordt haar hart nog ziek.”
Maar ze kunnen niet. Ze zijn zelf óók bang. Ze zijn hun hèle leven bang geweest voor akelige en boze dingen, die dreigen en plagen. En dat er Eén is, die altijd helpen kan, omdat Hij nooit bang is, dat weten de goede buurvrouwen niet.
„Je moet maar geduldig wachten,” zeggen ze tegen het moedertje. „'t Kan nog best. 't Kan nog best, dat ze terugkomen.”
En ze vertellen van een man, die wel een half jaar weg is geweest, verdwaald in 't grote bos, en die toch ook teruggekomen is. O, 't is lang geleden, maar 't is toch écht wáár gebeurd!
„Had die man ook een klein kindje bij zich? Een klein jongetje, dat blind was?”
„Nee... dat niet... die man was alleen...”
„O, zie je wel, zie je wel? Hij was alleen. Ja, een sterke man

27

Toewan Jesoes. Dat is heel belangrijk, heeft de goeroe gezegd, omdat, wie de vriend is van Toewan Jesoes, voor de geesten niet meer bang hoeft te zijn. De geesten kunnen hem eenvoudig niets meer doen, omdat Toewan Jesoes zijn machtige Vriend is geworden!
De vader zucht van geluk. Zijn wereld begint zo klaar en licht te worden, als hij nog nimmer is geweest.
Denk eens aan:
Hij gaat naar huis!
't Kleine Edelsteentje kan zien!
En Toewan Jesoes wil zijn machtige Vriend zijn!
Zou er wel iets mooiers en beters te bedenken zijn?

In 't dorpje, je weet wel... 't kleine dorpje, achter de hoge, wilde bergen... is een moeder, die wacht... wacht... wacht.
Hoeveel dagen is 't nu al geleden, dat 't kleine Edelsteentje van haar weggenomen is? Ze weet 't niet meer. 't Zijn er zo véél, zo héél véél! Véél meer, dan er vingers aan beide handen zijn. De moeder is den tel van de dagen kwijt geraakt. Nu kan ze niets anders meer doen, dan wachten — wachten — wachten.
Vaak legt ze haar hand boven de donkere ogen en staart uit over 't wijde, zonnige dal. Zo groot, zo groot is 't dal! Zo groot, zo groot is de wérelde, die achter de bergen begint!
Zie — ginds zijn ze verdwenen, de vader met zijn kind — een kleine stip in een zee van golvend groen.
Zouden ze daar ook weer op komen duiken? De moeder hoopt 't; o, ze hóópt 't zo! Daarom legt ze steeds vaker haar hand boven de ogen en staart naar die ene plek. Ze staart en zoekt, tot haar ogen verblind raken van 't felle luchtblauw en de groene schittering der rijstakkers.
Moeilijk, moeilijk is 't, om zo te moeten wachten, terwijl er niemand komt!
Maar soms — soms is 't wachten toch nog véél moeilijker. Wanneer in den nacht de boze heer tijger rondom het dorp heeft geslopen! Wanneer hij gebruld heeft van rooflust en

26

houdt 't zo lang wel uit, om te zwerven en te dwalen... Maar een kindje... een Edelsteentje van pas één jaar oud... Denk je, dat die zo langen tijd zonder zijn moeder kan?”
Ach neen... die buurvrouwen weten wel beter. Zo'n kindje heeft zijn moeder nodig. Anders sterft 't van 't dwalen... van 't hongerslijden...
Ach neen... 't praten helpt niet veel. De vrouwen merken 't wel. En toch, en tóch moeten ze helpen!
Ja, maar, hoe dán?
„Ga mee de rijstvelden wieden,” zegt een oude, magere grootmoeder. „Als je niet werkt, wordt je hart ziek van 't wachten. En denk eens, hoe mooi 't zal zijn, wanneer jullie rijstveld schoongewied is, als je man terugkomt!”
„Grootmoeder, grootmoeder, denk je dan werkelijk, dat mijn man nog terugkomen kan?”
„Zeker denk ik dat.”
„Mét Hoemála?”
„Mét Hoemála.”
Ja, 't helpt toch wel iets, als een oude, wijze grootmoeder de dingen zo stellig zegt!
Nu gaan al de vrouwen van het kleine dorpje samen naar de rijstvelden, om te wieden. Ze stappen op hun blote voeten door de groene zee van rijstplantjes. Ze zoeken ieder een plekje uit, dat ze schoon willen maken van onkruid. Daar bukken ze diep en blijven zo gebogen staan, om de wilde onkruidplantjes uit te trekken. Ze doen dat heel voorzichtig. Ze praten niet en lachen niet en maken geen enkel grapje. Dat zouden ze niet durven. Ze zijn bang, om de rijst boos te maken, zodat die niet verder groeien wil. En o, een land zonder rijst! Dat is een land van armoede en ziekte en hongersnood!
Daarom doen al die vrouwen stil en eerbiedig hun werk.
En wanneer ze zich eens vergissen, en bij ongeluk een rijst-pluimpje uittrekken, planten ze dat haastig weer in den weken bodem. „Vergeef me, rijstplantje, vergeef me,” stamelt hun verschrikte hart. „Vergeef me en groei asjebliet verder, zodat we geen honger behoeven te lijden.”
Och, daar vergist de moeder van Edelsteentje zich al weer!

28

't Is nu al de derde keer, dat ze een mooi groen rijstpluimpje afrukt! O, dat is erg! Dat is héél erg!
Ja, maar haar hár is er ook niet bij! Dat arme hart zweeft door 't wijde, onbekende land en zoekt en roept: „Waar ben je toch, mijn Hoemála, mijn zoon! Zal ik je dan nóóit, nóóit weer terugzien? Mijn armen zijn zo leeg, en mijn slendang is een slappe, lege doek! O, mijn kindje, mijn kindje! Of je blind bent, of dat je zien kunt, 't hindert niets! Als je maar bij je moeder terugkomt!”
Zie... daar! Daar hadden haar vingers weer een rijstpluimpje te pakken. O, o, hoe moet 't met haar gaan, als de rijst boos wordt en niet groeien wil van 't jaar! 't Hele dal zal haar met de vingers nawijzen. „Zie — daar gaat ze,” zullen de mensen zeggen. „Dat is de slechte vrouw! Door háár schuld moeten wij nu honger lijden! Foei, foei, wég met haar! Wég met de boze vrouw, die den honger in 't land heeft gebracht!”
Zo zullen de mensen praten... en schrééuwen! En — misschien zullen ze haar wel kwaad doen, omdat ze zo bóós op haar zijn. Haar góóien met scherpe stenen... of haar huisje in brand steken, 's nachts...
„Nee, nu wil ik geen enkelen keer meer opkijken,” denkt Hoemála's moeder. „Nu wil ik alleen maar op de rijst letten... alleen maar aan 't wieden denken. Nee, voordat ik dezen hoek heb schoongeweid, kijk ik zeker niet weer op.”
Nu wieden al de vrouwen íverig voort. De zon brandt op hun hoofden en op hun gebogen ruggen. De groene zee van golvende rijst is om haar heen.
't Dal is zo wijd, zo breed! Ver weg staan de ernstige bergen. Die kijken zo hoog en geheimzinnig. Alsof ze iets heel moois weten, zo geheimzinnig zien ze op het werkende moedertje neer!
En de hemel is zo hoog, zo blauw, zo stralend. Zeker weet de hemel nog véél mooier geheim!
Daar — opeens — schiet een grote blijdschap op Edelsteentjes moeder heen! Waar komt die blijdschap opeens vandaan? Is 't een wondervogel, die neerstrijkt op haar hoofd... in haar hart? Zó blijde is ze in dagen en weken en maanden

29

haar rug hangt ze Hoemála. O, nee, ze draagt hem van vóren!
Ze moet hem kunnen zien! Ieder ogenblik moet ze de mooie, fluweel-zwarte ogen van haar jongen kunnen zien!
„De dokter heeft hem beter gemaakt,” zegt de vader.
„Let op, moeder, dan kun je 't zelf ook zien.”
Meteen beweegt hij een tip van zijn draagdoek voor Edelsteentjes ogen heen en weer. 't Jongetje lacht en kraait en wil den doek grijpen. Zo doen alleen kinderen, die zien kunnen...
De haurvrouwen komen ook aangewaand door de zee van groen. Voorzichtig vragen ze: „Hoe is 't er nu mee, vader? Hoe is 't nu met de oogjes van je zoon?”
En vol trots antwoordt de vader: „Hij kan zien; hij is niet blind meer; onze zoon kan zien; de dokter heeft zijn oogjes beter gemaakt.”
Dan stapt hij achter de babbelende vrouwen aan naar huis. Zijn pak is vuil en bemodderd. Op zijn rug hangt slordig de lege slendang. Maar hij gaat rechtop en zijn ogen stralen blij. En in zijn hand houdt hij de opgerolde plaat, die de goeroe hem gegeven heeft. De plaat van den Heer Jezus, die door een zee van ellende heen, tot hem gekomen is. Die ook tot zijn dorp wil komen, om daar de mensen gelukkig en vrij te maken.
Daarvan weten de vrouwen nog niets. Dat bewaart hij voor vanavond, als alle mannen van 't dorp om hem heen hurken, om naar zijn grote reisaavonturen te luisteren.
De vader kijkt om zich heen, over de groene rijstvelden, naar den stillen, ernstigen bergrand. Dan ziet hij omhoog naar den zonnig blauwen hemel, waarlangs enkele witte wolken zusterig voortdrijven. De vader zucht van blijdschap. Zo schoon, zo schoon is dit alles. En 't is zijn land, zijn thuis! Hij is thuisgekomen vandaag!
En... 't Edelsteentje kan zien!
En — Toewan Jesses wil tot hen komen!
Nee, groter geluk is er werkelijk niet te denken!
Nu is de hele, hele wereld licht en gelukkig geworden!

31

niet geweest. Al de droeve maanden van Edelsteentjes blindheid heeft ze geen vreugde gekend. Maar nú — opééns!
't Is, alsof een stem tegen haar zegt:
„Kijk nu eens op van je werk! Kijk nu eens over de groene, golvende rijstzee heen! Zie eens, wie daar aankomen!”
De vrouw doet 't, o, ze doet 't dádelijk! Ze recht haar gebogen rug. Ze legt de hand boven de donkere ogen. Ze kijkt en kijkt. En daar — nee, kán dat? Kan dat wérkelijk wáár zijn?
Dáár — tussen de groene rijstakkers door, nadert een man. Rechtop en vrolijk. Háár man is 't!
En op zijn rug draagt hij... kijk, o, kijk dan toch... 't Kleine, ronde kopje met de dichte, zwarte lokken komt boven vaders schouder uit...
Op zijn rug draagt hij een kind. Een jongetje. Hoemála, het Edelsteentje van haar hart! En 't Edelsteentje draait zijn lieve kopje naar links en naar rechts, als een kindje, dat zien wil. Dat álles zien wil, wat er op de wereld is!
Ze zijn 't! O, ze zijn 't!
Loopt de moeder nu haar man en haar jongen haastig tegemoet? Roept zij ze luid bij hun namen? Zwaait ze met haar handen en lecht ze luid van plezier?
Nee, o, nee! De vrouwen in haar land doen zo iets niet. 't Hoort niet zo. 't Staat niet netjes. En — ze zouden ook niet derven. Ze denken immers altijd aan de géésten, aan de hóze géésten, die de mensen hun geluk niet gunnen!
Stil, heel stil blijft de moeder staan. Haar hand houdt ze tegen haar hart gedrukt. Dat hart klopt en bonst van wild geluk. In haar ogen zijn duizend lichtjes ontstoken. En haar armen, die willen zich wijd, wijd open doen, om haar kleinen schat te ontvangen.
Daar kómen ze!
Daar zijn ze al!
Nu! Nú! Nog twee stappen... nog één...
Voorzichtig, heel voorzichtig neemt de moeder het Edelsteentje van den vader over. Ze drukt hem vast tegen zich aan en bindt hem dan in haar eigen slendang. Die is zo lang droevig slap en leeg geweest! Maar nú — nu zit er weer een kindje in! Niet op

30